

Alfa - college
Laat je talent groeien

Geen Time-out, maar..

Time-In

Project "Sportieve aanval op de uitval":

Een verslag van de pilot Time-In gedraaid bij de opleiding ICT bij het Alfa-college te Groningen

Verslaglegging door: A. Nap, themaleider "Sportieve aanval op de uitval"

Alfa - college
Laat je talent groeien

Inleiding

Het project 'Sportieve aanval op de uitval' combineert het voorkomen van voortijdig schoolverlaten met het structureel opnemen van bewegen en sport in opleidingen. Al jaren is de structurele terugkeer van sport in het onderwijs een populair thema. Het Alfa-college, het grootste christelijke ROC van noord-oost Nederland, heeft van dit thema een doelstelling gemaakt en zich hieraan in 2009 geëngageerd met de invoering van het project 'Bewegen en sport terug in het mbo'.

Dit project is in drie jaar tijd uitgemond in *Fit for Life*, een in het onderwijs geïmplementeerd sportprogramma voor alle reguliere BOL leerlingen van het Alfa-college. Naast *Fit for Life* is er 'Sportieve aanval op de uitval'; een project waarin sport als middel wordt ingezet om voortijdig schoolverlaten terug te dringen. Bij het Alfa-college draait al een aantal jaren een project waarin het voorkomen van schooluitval gekoppeld wordt aan sportieve activiteiten: Time-In. Time-In is een traject ontstaan bij Sport en Bewegen dat als laatste middel kan worden ingezet om een leerling binnenboord te houden. Time-In behelst niet alleen extra begeleiding, maar ook sportieve activiteiten die de doelgroep enerzijds aanspreekt en die anderzijds verandering kunnen brengen in de sociale binding met school/klas/opleiding.

In het kader van 'Sportieve aanval op de uitval' is er voor gekozen een pilot te draaien met het project Time-In bij een opleiding waar de doelgroep minder sport-minded is dan bij de oorspronkelijke Sport en Bewegen doelgroep. De pilot is erop gericht te ondervinden of Time-In ook als vsmiddel ingezet kan worden bij een compleet andere doelgroep dan waar het ooit voor bedacht is.

Wat is Time-In?

Time-In is een maatwerktraject ontwikkeld vanuit de opleiding Sport en Bewegen van het Alfa-college te Groningen. Het is een traject dat geschikt is voor leerlingen die dreigen uit te vallen omdat zij niet of nauwelijks binding hebben met de opleiding/school/klas waar ze in zitten. Het ontbreken van deze binding uit zich bijvoorbeeld in ongeoorloofde absentie, het niet nakomen van afspraken en het ontbreken van inzet. Time-In richt zich op het herstellen of voor het eerst aangaan van die binding door in een specifieke, afgebakende periode alle beschikbare middelen en begeleiding op vaste momenten in te zetten. Dus geen tijdelijke buitensluiting in de vorm van een time-out, maar een intensieve, tijdelijke omarming in het traject Time-In.

In een periode van 8 tot 10 weken wordt een leerling 1 à 2 uur in de week op vaste momenten extra begeleid. Deze periode staat in het teken van het opdoen van positieve ervaringen op het gebied van schoolse en sociale vaardigheden en het ontwikkelen van een positief zelfbeeld. Dit wordt gedaan middels het inzetten van intensief contact van begeleiders met de leerling, leerling aansprekende activiteiten, excursies en huisbezoeken. Daarbij is er ruimte voor alles wat er maar speelt in het leven van de leerling; een systeem theoretische benadering kan ten grondslag liggen aan de begeleiding in het traject.

Van belang bij het inzetten van leerling aansprekende activiteiten, is een screening vooraf van de doelgroep en een juiste afstemming van de activiteiten hierop. Omdat Time-In ontwikkeld is bij de opleiding Sport en Bewegen bestaan de leerling aansprekende activiteiten van Time-In in basis uit sportieve dingen. Sport is voor de doelgroep waar Time-In in eerste instantie voor opgezet is bij uitstek een middel dat leerlingen aanspreekt én waardoor competenties vergroot kunnen worden, sociale vaardigheden en zelfvertrouwen gestimuleerd kan worden en zelfs grensverleggende, positieve ervaringen kunnen worden opgedaan.

De begeleiding in Time-In vindt plaats door een orthopedagoog en een vaste begeleider. Deze vaste begeleider is een docent die deel uit maakt van het reguliere onderwijstraject van de leerling, op deze manier wordt een integrale aanpak zo veel mogelijk gestimuleerd. Time-in is een soort bovenstroom op het reguliere onderwijsproces en vindt plaats naast reguliere lessen. Ook de ouders van de leerlingen worden betrokken bij Time-In net als de leerplichtambtenaar of RMC medewerker. Na afloop van de afgesproken periode wordt bekeken of het traject verandering heeft gebracht in de mate van verbondenheid met opleiding/school/klas en of de leerling zijn reguliere schooltraject kan vervolgen.

De pilot

Uitwisseling good practise

Sinds het opzetten en invoeren van Time-In bij Sport en Bewegen draait het traject met succes. Organisatieadviesbureau Berenschot heeft dit in een onafhankelijk onderzoek vastgesteld. In het kader van 'Sportieve aanval op de uitval' is Time-In uitgekozen om als good practise in pilotvorm in te zetten bij een opleiding waar bewegen en sport niet direct gelinkt is aan de opleiding of het type leerling op de opleiding. De opleiding ICT van het Alfa-college Groningen toonde zich belangstellend en heeft zich aangemeld voor deze pilot.

Doelstelling en doelgroep pilot

De pilotgroep bestond uit acht eerstejaars leerlingen van ICT niveau 4 uit dezelfde klas. Deze leerlingen vielen op door het ontbreken van een sociale binding met school; voor alle deelnemers gold dat zij regelmatig afwezig waren, weinig contacten hadden in de klas, het niet erg leuk leken te vinden op school en/of erg op zichzelf waren. Eén van de leerlingen was bekend met de diagnose Syndroom van Asperger. Bij allen werd op het moment van selecteren de kans op uitval groter geacht dan de kans op schoolsucces. De leerlingpopulatie van de ICT opleiding staat bekend als een weinig sportieve doelgroep. Doel van de pilot was om te onderzoeken of Time-In zoals ooit bedacht bij Sport en Bewegen voor een sport-minded doelgroep ook als vsvmiddel ingezet kan worden bij een opleiding met een niet sport-minded doelgroep. Concreet is dit onderzocht door te kijken of middels het Time-In traject de sociale binding van de deelnemers met de klas en de opleiding verbeterd is én om te kijken of de leerlingen bij aflopen van het traject nog op de opleiding zitten.

De begeleiding in de pilot werd verzorgd door de mentor van de geselecteerde leerlingen onder supervisie van een orthopedagoog en leerlingbegeleider en kreeg vorm aan de hand van een plan van aanpak, zie bijlage 1. Net als bij Sport en Bewegen werd Time-In ingezet als een soort bovenstroom op de opleiding

Opzet en inhoud pilot

De startsituatie van iedere individuele leerling werd gevormd door het beeld van de mentor omtrent aanwezigheid, houding, sociale binding enerzijds en het door de leerling ingevulde intakeformulier anderzijds. De geselecteerde leerlingen vulden voor de start van het traject samen met de begeleider het intakeformulier in, zie bijlage 2. Op basis van de antwoorden op dit formulier is de sociale binding van de leerling met score A,B of C aangeduid. Waarbij A. is goede binding met school/klas/opleiding, B. redelijke binding met school/klas/opleiding en C. geen goede binding met school/klas/opleiding. Wat opvalt in de gegeven antwoorden is dat de mentor veelal een lagere indicatie geeft van de mate van sociale binding dan de leerling zelf. Zie voor schematisch overzicht figuur 1.

Figuur 1: Startsituatie leerlingen

<i>Leerling</i>	<i>Beeld mentor</i>	<i>Eigen beeld In Soc. Binding</i>
A.T.	Minder handig in sociale activiteiten / contacten, weinig aansluiting presteert slecht, weinig initiatief	A
W.W.	Sociaal niet handig, weinig aansluiting presteert slecht, weinig initiatief	A
F.O.	Veel verzuim, weinig motivatie	A/B
C.S.	Veel verzuim, weinig motivatie	B/C
R.S.	Ongenuanceerd, ongrijpbaar, sociaal redelijk	B/C
S.H.	Weinig motivatie, moeilijk te pijlen	A
S.P.	Stil, teruggetrokken, maakt moeilijk contact	B
D.S.	Verzuim, weinig motivatie, ongrijpbaar	A/B

Op basis van de startsituatie heeft de mentor met iedere leerling leerdoelen geprobeerd op te stellen, dit bleek echter voor zowel mentor als leerling een lastige opgave. Daarom is gekozen om voor het onderzoekje als algemeen doel voor alle leerlingen alleen het hoofddoel te stellen: het verbeteren van de sociale binding met school/klas/opleiding. Voor iedere leerling stond de vrijdag in het teken van Time-In. Er werd standaard een dubbel lesuur ingepland, soms werd ook langer de tijd genomen. Het traject stond voor iedere leerling in het teken van gesprekken met de begeleider, waar nodig extra uitleg bij schoolzaken en sportieve activiteiten. Hierbij werden één op één momenten en groepsmomenten afgewisseld. Wat betreft de activiteiten heeft de docent geïnventariseerd wat de leerlingen leuk zouden vinden om aan sportactiviteiten te doen. Een belangrijke peiler van Time-In is dat er wordt ingespeeld op behoeften middels aansprekende activiteiten. Ook al is de gekozen doelgroep minder sport-minded dan de oorspronkelijke doelgroep, dan nog kan er gekeken worden wat binnen de gestelde kaders aansprekende activiteiten zijn. Zo zijn de leerlingen in groepsverband gaan bowlen, hebben outdooractiviteiten gedaan en hebben sportspellen gespeeld in de sportzaal op locatie. Ook hebben ze samen naar een film gekeken.

Resultaten pilot

Na afloop van de acht weken heeft de begeleider van iedere leerling een korte evaluatie geschreven met daarbij nadrukkelijk de uitspraak of er tijdens of na het traject bij de leerlingen ook veranderingen zijn opgetreden of niet. Ook is de leerlingen gevraagd om na afloop van het traject een evaluatieformulier in te vullen. Zie voor een schematisch overzicht hiervan figuur 2. Wat opvalt bij de resultaten is dat de leerlingen waarbij de begeleider geen verbetering heeft gezien ook zelf niet anders scoren op de sociale binding, op één leerling na die gaat stoppen met de opleiding en negatiever scoort dan bij de startsituatie. Uiteindelijk geeft de mentor aan bij 4 leerlingen verbetering te zien gedurende en na Time-In en bij 1 leerling een aarzelende verbetering. De betreffende leerlingen geven zelf ook een (lichte) verbetering aan. 6 leerlingen van de 8 zitten nu (mei 2012) nog op de opleiding, 2 gaan er stoppen.

Figuur 2: Start- plus eindsituatie leerlingen

<i>Leerling</i>	<i>Beeld mentor vóór traject</i>	<i>Soc. Binding IIn vóór traject</i>	<i>Beeld mentor na traject</i>	<i>Soc. Binding IIn na traject</i>	<i>Nog op opleiding? (mei 2012)</i>
A.T.	Minder handig in sociale activiteiten / contacten, weinig aansluiting presteert slecht, weinig initiatief	A	Weinig verandering na traject	A	Gaat stoppen
W.W.	Sociaal niet handig, weinig aansluiting presteert slecht, weinig initiatief	A	Weinig verandering na traject	A	Ja
F.O.	Veel verzuim, weinig motivatie	A/B	Verzuim loopt terug, gemotiveerd er!	A	Ja
C.S.	Veel verzuim, weinig motivatie	B/C	Verzuim loopt terug, motivatie stijgt!	A	Ja
R.S.	Ongenuanceerd, ongrijpbaar, sociaal redelijk	B/C	Gaat stoppen met de opleiding	C	Gaat stoppen
S.H.	Weinig motivatie, moeilijk te pijlen	A	Lijkt leuk gevonden te hebben, nog steeds moeilijk te pijlen	A	Ja
S.P.	Stil, teruggetrokken, maakt moeilijk contact	B	Voor het eerst zien lachen tijdens activiteiten! Gaat goede kant op!	A/B	Ja
D.S.	Verzuim, weinig	A/B	Lijkt wat	A/B	Ja

	motivatie, ongrijpbaar		gemotiveerd er voor opleiding		
--	---------------------------	--	-------------------------------------	--	--

Conclusie

De opleiding ICT is de uitdaging aangegaan het maatwerktraject Time-In zoals ontwikkeld vanuit Sport en Bewegen aan te bieden voor een groep geselecteerde leerlingen die dreigden uit te vallen omdat zij niet of nauwelijks binding hadden met de opleiding/school/klas. Het ontbreken van deze binding uitte zich bijvoorbeeld in ongeoorloofde absentie, het niet nakomen van afspraken en het ontbreken van inzet. De pilot Time-In richtte zich op het herstellen of voor het eerst aangaan van die binding door in een specifieke, afgebakende periode alle beschikbare middelen en begeleiding op vaste momenten in te zetten. Concreet betekende dit het inzetten van intensief contact van begeleiders met de leerling en het inzetten van leerling aansprekende sportieve activiteiten.

Doel van de pilot was om te onderzoeken of Time-In zoals ooit bedacht bij Sport en Bewegen voor een sport-minded doelgroep ook als vsvmiddel ingezet kan worden bij een opleiding met een minder sport-minded doelgroep. Concreet is dit onderzocht door te kijken of middels het Time-In traject de sociale binding van de deelnemers met de klas en de opleiding verbeterd is én om te kijken of de betreffende leerlingen na aflopen van het traject nog steeds op de opleiding zitten en/of door willen gaan met de opleiding. Geconstateerd is dat bij 6 van de 8 leerlingen er een kleine of grote verandering heeft plaatsgevonden in de sociale binding van de leerling met school/klas/opleiding. Dit gegeven blijkt uit zowel de gegevens van de leerlingen als van de mentor na aflopen van het traject. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de eerste doelstelling van de pilot bij een aantal leerlingen behaald is. Wat betreft de tweede doelstelling, het functioneren van Time-In als vsvmiddel kan op het moment van schrijven een voorlopige conclusie getrokken worden. Vastgesteld kan worden dat van de 8 deelnemers er 2 gaan stoppen, ook met Time-In is het niet gelukt deze leerlingen binnenboord te houden. 6 leerlingen van de pilotgroep gaan door met de opleiding, dit is omgerekend 75%. Om echt iets te kunnen zeggen over het effect van Time-In als zuiver vsvmiddel zou volgend schooljaar op een aantal momenten nog een keer gekeken moeten worden of de betreffende leerlingen nog steeds op de opleiding zitten.

De algehele conclusie aan de hand van de gedane pilot is dat Time-In ingezet kan worden als (vsv)middel bij een opleiding met een minder sport-minded doelgroep. Een aandachtspunt blijft wel om goed te kijken naar sportieve activiteiten die de leerling aanspreekt en die tegelijkertijd ook kunnen bijdragen aan de beoogde doelstellingen. In de pilot stond het vergroten van de sociale binding met school/klas/opleiding centraal. Hiervoor zijn naast de begeleiding sportieve activiteiten uitgekozen die gericht waren op samenwerken en werken in groepsverband. Oftewel op het ontwikkelen van competenties die voor de gekozen doelgroep bij konden dragen aan het ontwikkelen van de sociale binding.